

หลักการของพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘

พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นกฎหมายที่ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน บทบัญญัติบางประการไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบันที่เปลี่ยนไป เนื่องจากเทคโนโลยีด้านการประมงได้พัฒนาเป็นอย่างมาก แต่ทรัพยากรสัตว์น้ำมีจำกัด ส่งผลให้สัตว์น้ำลดจำนวนลง จึงสมควรมีการปรับปรุงพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๕๕๐ ขึ้นใหม่ โดยยกเลิกกฎหมายฉบับเดิม และยกร่างใหม่ทั้งฉบับ โดยมีหลักการที่สำคัญดังนี้

๑. ขอบเขตการใช้บังคับพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัตินี้มีวัตถุประสงค์ในการควบคุมกิจกรรมที่เกี่ยวกับการทำการประมงแบบครบวงจร กล่าวคือ เริ่มตั้งแต่กระบวนการผลิตไปจนถึงกระบวนการแปรรูป สำหรับใช้เพื่อการอุปโภคและบริโภค

๒. การบริหารจัดการด้านการประมง

กำหนดมาตรการในการบริหารจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสัตว์น้ำ โดยกำหนดให้รัฐมนตรีหรือคณะกรรมการประมงประจำจังหวัดโดยอนุมัติรัฐมนตรีภายในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบมีอำนาจประกาศควบคุมการทำการประมงในเขตประมงน้ำจืดและเขตประมงทะเลชายฝั่ง และกำหนดให้รัฐมนตรีมีอำนาจในการออกประกาศเพื่อกำหนดเขตพื้นที่รับผิดชอบของคณะกรรมการประมงประจำจังหวัดในเขตประมงทะเลชายฝั่ง รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์ในการจดทะเบียนเพื่อควบคุมผู้ประกอบการอาชีพการประมงหรืออาชีพในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการประมง

๓. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนประมงท้องถิ่น

กำหนดให้กรมประมงมีหน้าที่ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสนับสนุนชุมชนประมงท้องถิ่นในการจัดการ การบำรุงรักษา การอนุรักษ์ การฟื้นฟู และการใช้ประโยชน์ทรัพยากรสัตว์น้ำ เพื่อให้การบริหารจัดการด้านการประมงเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน รวมทั้งกำหนดให้นิติบุคคล คณะบุคคล หรือองค์กรอื่นใดที่มีวัตถุประสงค์หรือกิจกรรมเกี่ยวข้องโดยตรงกับการประมงในท้องถิ่นมีสิทธิขอขึ้นทะเบียนเป็นองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นในเขตพื้นที่ที่องค์กรนั้นตั้งอยู่ โดยองค์กรดังกล่าวจะมีสิทธิเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาการประมง รวมทั้งเสนอแนะแนวทางในการออกประกาศต่อคณะกรรมการประมงประจำจังหวัด และกำหนดให้อธิบดีมีอำนาจแต่งตั้งสมาชิกขององค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้เพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

๔. คณะกรรมการนโยบายการประมงแห่งชาติ

กำหนดให้มีคณะกรรมการนโยบายการประมงแห่งชาติ ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ และกรรมการอื่นจากหน่วยงานของรัฐและองค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้องกับด้านการประมง และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้ง โดยมีอธิบดีกรมประมงเป็นกรรมการและเลขานุการ มีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบายด้านการประมง และเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบนโยบายดังกล่าว

๕. คณะกรรมการประมงประจำจังหวัด

กำหนดให้มีคณะกรรมการประมงประจำจังหวัด ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน กรรมการ และกรรมการอื่นจากหน่วยงานของรัฐและองค์กรเอกชน และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัด แต่งตั้ง โดยมีประมงจังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการ มีอำนาจหน้าที่รวบรวมข้อเสนอแนะและแนวทางในการจัดการ การบำรุงรักษา การอนุรักษ์ การฟื้นฟู และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสัตว์น้ำขององค์กรชุมชน ประมงท้องถิ่นเสนอต่อคณะกรรมการ เพื่อพิจารณาจัดทำนโยบายพัฒนาการประมง พิจารณาและเสนอ แนวทางในการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาการประมงต่อรัฐมนตรี คณะกรรมการ หรืออธิบดี รวมทั้งออกประกาศ เพื่อการจัดการ การบำรุงรักษา การอนุรักษ์ การฟื้นฟูและการใช้ประโยชน์ในที่จับสัตว์น้ำในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ

๖. สถิติการประมง

กำหนดให้มีการเก็บสถิติการประมง เพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัยและการบริหารจัดการด้านการประมง โดยกำหนดให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเริ่มประกอบอาชีพการประมงแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพของตนต่อกรมประมงภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เริ่มประกอบอาชีพการประมง และกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปในสถานที่ประกอบกิจการหรือสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับการประมงเพื่อทำการตรวจสอบและจัดเก็บสถิติการประมง

๗. การควบคุมการทำการประมง

กำหนดหลักเกณฑ์ในการควบคุมกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประมงหรืออาจส่งผลกระทบต่อทรัพยากรสัตว์น้ำ ได้แก่ การปล่อย เท ทิ้ง ระบาย หรือทำให้วัตถุอันตรายลงสู่ที่จับสัตว์น้ำ หรือกระทำการใดๆ อันทำให้สัตว์น้ำในที่จับสัตว์น้ำมีนม หรือปล่อย เท ทิ้ง ระบาย หรือทำให้สิ่งใดลงสู่ที่จับสัตว์น้ำในลักษณะที่เป็นอันตรายแก่สัตว์น้ำ หรือทำให้ที่จับสัตว์น้ำเกิดมลพิษ การใช้กระแสไฟฟ้าในการทำการประมงหรือใช้วัตถุระเบิดในที่จับสัตว์น้ำ กำหนดห้ามครอบครองสัตว์น้ำที่ได้มาโดยรู้ว่าเป็นสัตว์น้ำที่ได้มาจากการกระทำความผิดดังกล่าว การห้ามครอบครองเครื่องมือทำการประมงที่ทำลายพันธุ์สัตว์น้ำอย่างร้ายแรง และการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขให้ผู้ประกอบอาชีพการประมงปฏิบัติ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการควบคุมการทำการประมง

๘. เขตการประมง

กำหนดเขตการประมงในน่านน้ำไทย โดยแบ่งออกเป็นสามเขต ได้แก่ เขตประมงทะเลชายฝั่ง เขตประมงทะเลนอกชายฝั่ง และเขตประมงน้ำจืด ซึ่งเป็นการแบ่งเขตตามลักษณะของพื้นที่ เพื่อประโยชน์ในการควบคุมการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสัตว์น้ำให้เหมาะสมในแต่ละพื้นที่ และไม่ให้เกิดปัญหาความขัดแย้งระหว่างผู้ประกอบการประมงรายเล็กและรายใหญ่ กำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตใช้เครื่องมือทำการประมงในแต่ละเขตการประมงมีหน้าที่ต้องชำระค่าอากรการใช้เครื่องมือทำการประมง

๙. การส่งเสริมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

กำหนดหลักเกณฑ์ในการส่งเสริมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เพื่อให้ได้สัตว์น้ำที่มีคุณภาพและมีความปลอดภัยต่อผู้บริโภคและป้องกันมิให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์โดยความเห็นชอบจากคณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตรตามกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานสินค้าเกษตร กำหนดมาตรฐานในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เพื่อให้ผู้ประกอบการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำนำไปใช้เป็นแนวทางในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำให้มีคุณภาพ และกำหนดให้กรมประมงมีอำนาจออกหนังสือรับรองให้แก่ผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ได้มาตรฐาน

๑๐. สุขอนามัยของสัตว์น้ำหรือผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ

กำหนดมาตรการในการควบคุมสุขอนามัยของสัตว์น้ำหรือผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ เพื่อให้ได้สัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำที่มีคุณภาพได้มาตรฐานด้านสุขอนามัยและความปลอดภัยต่อผู้บริโภค โดยกำหนดให้มีการจัดทำมาตรฐานด้านสุขอนามัยในการจับ การดูแลรักษาสัตว์น้ำหลังการจับ การแปรรูปสัตว์น้ำ การเก็บรักษา การขนส่งหรือขนถ่ายสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ เพื่อส่งเสริมให้ผู้ประกอบกิจการการประมงนำไปใช้ปฏิบัติในกิจการของตน ซึ่งมาตรฐานดังกล่าวต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตรตามกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานสินค้าเกษตรก่อน เพื่อมิให้เกิดปัญหาความซ้ำซ้อนในการกำหนดมาตรฐาน

๑๑. การนำเข้าและส่งออกสัตว์น้ำหรือผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ

กำหนดมาตรการในการควบคุมการนำเข้าและส่งออกสัตว์น้ำหรือผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ เพื่อประโยชน์ในการอนุรักษ์สัตว์น้ำ หรือป้องกันอันตรายที่อาจเกิดต่อสิ่งแวดล้อมหรือสัตว์น้ำอื่น หรือการก่อให้เกิดอันตรายต่อร่างกายมนุษย์หรือทรัพย์สินของบุคคลหรือสาธารณสมบัติ

๑๒. คณะกรรมการการประมงนอกน่านน้ำไทย

กำหนดให้มีคณะกรรมการการประมงนอกน่านน้ำไทย ประกอบด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธานกรรมการ และกรรมการอื่นจากหน่วยงานของรัฐและองค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้อง โดยมีอธิบดีกรมประมงเป็นกรรมการและเลขานุการ มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาและนำเสนอการแก้ไขปัญหาการทำการประมงนอกน่านน้ำไทย และเสนอแนะนโยบายและแนวทางในการพัฒนาการประมงนอกน่านน้ำไทยต่อคณะกรรมการนโยบายการประมงแห่งชาติ

๑๓. การทำการประมงนอกน่านน้ำไทย

กำหนดให้บุคคลที่ได้สิทธิตามข้อตกลงหรือสัญญาในการทำการประมงในน่านน้ำของรัฐต่างประเทศ มีหน้าที่ต้องแจ้งการได้สิทธิตามข้อตกลงหรือสัญญานั้นต่ออธิบดีกรมประมงตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด เพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหาในกรณีที่มีการนำเอกสารสิทธิในการทำการประมงอันเป็นเท็จมาใช้เพื่อแสวงหาประโยชน์อันมิชอบ

๑๔. พนักงานเจ้าหน้าที่

กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถให้บริการในการตรวจสอบ การขอรับใบอนุญาต การออกหนังสืออนุญาต และการขอหนังสือรับรองต่าง ๆ ตามที่ร่างพระราชบัญญัตินี้กำหนดไว้นอกเวลาราชการหรือนอกสถานที่ทำการโดยปกติไม่ว่าในหรือนอกราชอาณาจักรได้ โดยผู้ยื่นคำขอต้องชำระค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะเดินทาง และค่าใช้จ่ายอื่น ตามความจำเป็น

๑๕. มาตรการทางปกครอง

เนื่องจากพระราชบัญญัตินี้มีการนำระบบอนุญาตมาใช้ควบคุมการบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำ จึงได้กำหนดมาตรการทางปกครอง โดยนำมาตรการในการพักใช้ใบอนุญาต การระงับการอนุญาต และการเพิกถอนใบอนุญาตหรือหนังสืออนุญาตมาใช้บังคับ เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายสามารถทำได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ และกำหนดหลักเกณฑ์ในการอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวไว้อย่างชัดเจนเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้ที่ไม่ม่มีเจตนาในการกระทำความผิด

๑๖. บทกำหนดโทษ

โดยที่พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ ได้กำหนดโทษทางอาญาไว้ ๒ ลักษณะ คือ โทษขั้นต่ำ และโทษขั้นสูง และกำหนดอัตราโทษไว้แตกต่างกัน ซึ่งในพระราชบัญญัตินี้ยังคงหลักการในการกำหนดโทษไว้ตามแนวทางดังกล่าว แต่ได้ปรับปรุงสัดส่วนในการกำหนดอัตราโทษของแต่ละลักษณะให้สอดคล้องกัน และเหมาะสมกับการกระทำความผิดในแต่ละเรื่อง

๑๗. อัตราค่าอากรและอัตราค่าธรรมเนียม

ปรับปรุงบัญชีแสดงอัตราค่าอากรใบอนุญาตใช้เครื่องมือทำการประมงตามประเภทเครื่องมือทำการประมงและอัตราค่าธรรมเนียมให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

๑๘. บทเฉพาะกาล

กำหนดให้กฎหมายลำดับรองที่ออกตามความในพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ ที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันที่ร่างพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับร่างพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีกฎหมายลำดับรองตามร่างพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ประโยชน์ที่จะได้รับจากพระราชบัญญัตินี้ จะช่วยให้ประเทศไทยมีทรัพยากรประมงที่อุดมสมบูรณ์และมีใช้อย่างยั่งยืน มีสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำที่มีคุณภาพและปลอดภัยต่อผู้บริโภค และสามารถเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันทางการค้าของสินค้าสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำในตลาดโลก